

# ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

## 15.08.2012 г.

[Вестник Класа](#)

### ✓ България е сред първенците в ЕС с годишен ръст на икономиката

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/210270> [България+е+сред+първенците+в+ЕС+с+годишен+ръст+на+икономиката](#)

Българската икономика е сред десетината икономики в ЕС, които са отбелязали растеж на годишна база или са избегнали рецесията. Това показват обобщените експресни данни за произведения БВП в страните членки на общността, публикувани от Евростат. По информация на Националния статистически институт (НСИ) през второто тримесечие на 2012 г. БВП на страната нараства с 0,5% спрямо същото тримесечие на предходната година и с 0,2% спрямо първото тримесечие на 2012 година. По данни на националната статистика БВП в номинално изражение достига 19,077 млрд. лева, а реализираната добавена стойност е 16,438 млрд. лв., като най-голям дял от 59,8% формира секторът на услугите, следван от индустриалния с 35 на сто.

Но брутната добавена стойност (БДС) намалява с 0,4% на годишна база през второто тримесечие, сочат още данните на статистиката. БВП се състои от БДС и корективи (данъци и субсидии). Тъй като корективите се увеличават с 5,4% на годишна база, те повишават и БВП на страната. БДС включва стойността, създадена в секторите услуги, индустрия и аграрен. Увеличение на годишна база е регистрирано в аграрния и индустриалния сектор съответно със 7,2 и 1,8%. Те имат малък дял в икономиката и секторът на услугите, със своя спад от 1% на годишна база, извежда БДС на минус 0,4% в сравнение на същото тримесечие на 2011 г. В крайна сметка БДС намалява за второ поредно тримесечие, след като през първото намалю с 0,2% на годишна база.

В България е регистриран положителен икономически растеж на крайното потребление от 2,7% за година. То има най-голям дял – 79,5% от БВП, което в стойностно изражение възлиза на 15,17 млрд. лв. През второто тримесечие на 2012 г. бруто капиталобразуването в основен капитал е 4,4 млрд. лв. и заема 23,2% относителен дял в БВП. Външно търговското салдо е отрицателно в размер на 1,17 млрд. лв. или 6,2% от БВП. Износът на стоки и услуги през второто тримесечие на 2012 г. се увеличава с 2,8%, а вносът на стоки и услуги - с 6,9% на годишна база, сочи националната статистика.

Същевременно експресните данни, публикувани от Евростат, показват, че в целия ЕС е регистриран спад от 0,2% през второто тримесечие на годината спрямо същия период на миналата година. Еврозоната е с по-дълбок спад - от 0,4%, което се дължи на дълговата криза в редица държави, повечето от които са в рецесия.

Така България се нарежда до страни като Германия с годишен растеж 1%, Естония с 2,5%, Франция - 0,3%, Латвия - 4,3%, Литва - 2,7%, Румъния - 1,7%, Словакия - 2,9%, Финландия - 0,6% и Швеция - 2,2%.

На другия полюс са държавите с годишен спад през второто тримесечие, някои от които, като Чехия, Гърция, Испания, Италия, Кипър, Португалия и Великобритания са в рецесия. Спад на годишна база регистрират Белгия (-0.4), Чехия (-1.5), Гърция (-6.2), Испания (-1.0), Италия (-2.5), Кипър (-2.4), Унгария (-1.0), Холандия (-0.5), Португалия (-3.3) и Великобритания (-0.8).

Европейската икономика бележи рязко изоставане спрямо икономиката на САЩ и на Япония, като американската икономика отчита годишен ръст от 2%, а японската - от 3,6% през второто тримесечие.

### ✓ Община Варна затънала в дългове, Бургас - отличник

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/210287> [%D0%9E%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0+%D0%92%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0+%D0%B7%D0%B0%D1%82%D1%8A%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B0+%D0%B2+%D0%B4%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B5%2C+%D0%91%D1%83%D1%80%D0%B3%D0%B0%D1%81+-%D0%BE%D1%82%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA](#)

Има няколко общини, които са натрупали такива задължения, че не могат да ги изплатят в рамките на един мандат. Те са в ситуацията на Гърция. Това заяви министърът на финансите Симеон Дянков на пресконференция, посветена на финансовото състояние на българските общини.

„Всяка седмица в Министерството на финансите идват молби от много общини – моля помогнете ни тук, моля помогнете ни там“, допълни Дянков. По думите му заради кризата не се уважават огромната част от тях. Според финансовия министър държави, общини и компании вярват, че ще натрупат задължения, а накрая ще дойде някой да ги спаси. Това няма да стане.

Министерството на финансите е изготвило методика за сравнителна оценка на финансовата стабилност на общините, каза зам.-министърът Владислав Горанов. Избрани са четири групи показатели – за финансова самостоятелност, за финансова устойчивост, за ефективност и за инвестиционна активност.

Първата група показва доколко една община може със собствени сили да изпълнява своите функции. Показателите са дял на собствените приходи и доколко местните дейности се покриват със собствени приходи. Показателят финансова устойчивост е бюджетното салдо спрямо общите постъпления, вторият показател мери задължениостта към финансови институции, а третият - просрочени задължения на общината спрямо размера на собствените приходи за година.

Показателят за ефективност се определят от броя на населението, обслужвано от един общински служител, и делът на разходите за заплати и осигуровки, които общината плаща, спрямо общите й разходи. В групата за инвестиционна активност се използва показателят дял на капиталовите разходи в общите разходи.

Общините с добри показатели за финансова стабилност и дисциплина ще бъдат стимулирани още в Бюджет 2013 г., каза Дянков. „Общините, които добре са си свършили работата, ще получат допълнителни средства и се надявам, че с времето това ще бъде все по-голяма част от държавния бюджет, за да могат по-добрите, да стават все по-добри“, обясни той.

Министерството на финансите ще публикува тези показатели на всяко тримесечие. В края на октомври показателите ще посочат с каква стъпка да се започне, допълни Дянков

Варна, Перник, Видин, Кърджали и Пловдив са общините с най-голямо увеличение на просрочените задължения в последната година, показват изчисления на Министерството на финансите според новата методика за оценка на финансовата им стабилност. За периода 30 юни 2011 г. - 30 юни 2012 г. Варна е увеличила просрочените си задължения с 2.8 млн. лева, Перник – с 1.7 млн. лева, Видин – с 1.5 млн. лева, Кърджали – с 1 млн. лева и Пловдив с 0.8 млн. лева. Най-много е намалила просрочените си задължения Столична община – с 37.9 млн. лева.

Сред общините с население с над 50 000 жители с най-добра обща оценка в крайното класиране за 2011 г. са Благоевград, Бургас, Стара Загора, Асеновград, а за 2012 г. Бургас, Русе, Стара Загора, Благоевград, Димитровград.

С най-ниска обща оценка в крайното класиране сред общините с повече от 50 000 жители за 2011 г. са Видин, Пазарджик, Кюстендил, Карлово, Силистра, а за 2012 г. – Кюстендил, Карлово, Кърджали, Видин, Пазарджик. Данните идват от самите общини, каза министърът на финансите.

Почти всички общини по Черноморието са сред първите 20-30 заради приходите от туризъм. По-финансово устойчиви са големите общини заради повечето възможности за собствени приходи. Местните власти, които по-активно използват европейски средства, успяват да създадат и по-добра база. Обратно – по финансови показатели изостават малки общини, които не са се възползвали от възможността за кандидатстване по европейски средства.

МО и МВР с най-много неплатени задължения

Две министерства – военното и на вътрешните работи, са с най-много неизплатени задължения към подизпълнители към средата на годината – 146 млн. лв. Това заяви зам.-финансовият министър Владислав Горанов. Най-голям е дългът на Министерството на отбраната - 83 млн. лв. Ведомството, управлявано от вицепремиера Цветан Цветанов, пък дължи 23 млн. лв.

Така само тези две министерства покриват 2/3 от държавните задължения, допълни Горанов. С много по-малка сума е Министерството на регионалното развитие и благоустройството на Лиляна Павлова, което отговаря за изграждането на магистралите в страната.

МО дължи най-много пари на Военно-медицинска академия, уточни Горанов. Причината е, че за разлика от другите болници, МВА получава парите за извършените медицински дейности от ведомството на Аню Ангелов.

Горанов припомни, че в края на миналата година със специално постановление бюджетът е покрил разходите на всички министерства за данък имоти, който се плаща на общините.

#### ✓ БСП иска увеличение на доходите от октомври с 11%

[http://www.klassa.bg/news/Read/article/210295\\_%D0%91%D0%A1%D0%9F+%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0+%D1%83%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5+%D0%BD%D0%B0+%D0%B4%D0%BE%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BE%D1%82+%D0%BE%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B2%D1%80%D0%B8+%D1%81+11%25](http://www.klassa.bg/news/Read/article/210295_%D0%91%D0%A1%D0%9F+%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0+%D1%83%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5+%D0%BD%D0%B0+%D0%B4%D0%BE%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BE%D1%82+%D0%BE%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B2%D1%80%D0%B8+%D1%81+11%25)

Коалиция за България иска доходите на българите да бъдат увеличени с 11%, а всеки пенсионер да получи по 150 лв. като компенсация през октомври. „Основните разходи на всеки пенсионер и домакинство са главно за хранителни услуги и комунални услуги“, заяви депутатът от БСП и председател на парламентарната Комисия по труда и социалната политика Драгомир Стойнев. Той съобщи, че Симеон Дянков нагло е излъгал, че натрупаната инфлация е 7,3 %.

Инфлацията е 10,2%, а за малката кошница тя е 11%, каза Стойнев. Затова според него всички доходи трябва да бъдат увеличени с 11%. „Прави впечатление, че догодина ще има избори и сега отново ще се увеличават доходите. Желаям конкретни отговори – кой ще плаща това увеличение – сегашното ли, следващото ли правителство“, пита Стойнев.

„Гарантираният минимален доход от 65 лв. няма да се променя, а с него са свързани всички социални плащания – интеграционните добавки за хората с увреждания, майчинските. БСП изцяло застава зад младите семейства, които в момента имат готовност да съдят министъра на труда и социалната политика за това, че детските надбавки ще са само за хората с ниски доходи. Ние имаме демографска криза. Българското население се топи, изчезва. Младите и умните напускат тази държава, не желаят да останат да работят в България“, каза Стойнев. Обещанията за отглеждане на малко дете са замразени, остават 240 лв., посочи още той. БСП смятат, че тези обещания трябва да следват минималната работна заплата, тъй като младите хора вече не искат да създават деца.

„Ние не искаме нещо повече от това, което направи предишното управление. През 2008 г. бяха дадени по 150 лв. на пенсионерите. Искаме поне това, което направи предишното управление, поне 150 лв. да се дадат на пенсионерите – имаме рязко увеличение на цените на тока, на стоките“, повтори Стойнев. Според него това, че за три години България изгуби 420 000 работни места се дължи на факта, че икономиката не работи. „В момента имаме африкански доходи – в Мароко минималната работна заплата е 240 евро“, изчисли Стойнев. Той прогнозира и социално напрежение през зимата, свързано с „полуделите“ цени.

✓ **Микрорастеж**

[http://www.capital.bg/politika\\_i\\_ikonomika/bulgaria/2012/08/14/1888013\\_mikrorastej/](http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/08/14/1888013_mikrorastej/)

Икономиката на България продължава да расте, макар и с много бавен темп. Добрата новина е, че за първи път от доста време насам вътрешното потребление отчита някакво по-осезаемо съживяване. Лошата - че икономиката на Европа отчита спад, а проблемите на еврозоната много бързо могат да се пренесат и на българска територия.

В сравнение с първото тримесечие брутният вътрешен продукт (БВП) на страната е нараснал с 0.2%, а на годишна база увеличението е с 0.5%, показват публикуваните във вторник експресни данни на Националния статистически институт (НСИ). Те съвпадат с повечето прогнози, които анализаторите направиха за "Капитал Daily".

В същото време показват, че засега България успява да избегне повторната рецесия, в която се озоваха някои от членовете на еврозоната. В сравнение с останалите в Европа през второто тримесечие страната ни е доста преди средата, като 7 държави имат по-висок растеж спрямо първото тримесечие, а други две се представят като България. Растежът до момента обаче е под този, който прогнозира българското правителство. А това означава, че за да се реализират очакванията на управляващите, през втората половина на годината българската икономика ще трябва да отбележи доста по-убедителен ръст.

**Добри или лоши новини**

Основни двигатели на растежа са увеличеното потребление - с 1.9% на тримесечна база и с 2.7% на годишна. Инвестициите пък вече отлепват от дъното и растат с 1.5% спрямо първото тримесечие. На годишна база техният спад също се забавя - до 2.1%, и икономистите, които "Капитал Daily" анкетира, очакват увеличение до края на годината. Доколко ръстът в потреблението ще се запази зависи и от пазара на труда. А той все още е нестабилен. Безработицата продължава да расте и през второто тримесечие достигна 12.3%. Броят на заетите също продължава да намалява, макар и с по-бавни темпове.

Ръстът в потреблението може да е сигнал, че българите започват да се чувстват по-сигурни и по-склонни да харчат доходите си за текущо потребление, вместо да пестят за бъдещи периоди на несигурност. Инвестициите пък са важни, защото увеличаването им създава предпоставки за бъдещ ръст на производството и заетостта. И двете тенденции обаче трябва да се запазят в по-дълъг период от време, преди раздвижването в икономиката да се усети и от домакинствата под формата на повече работни места и по-високи доходи.

**Прекъсване на спадовите**

В номинално отношение брутният продукт също се увеличава и достига 19.07 млрд. лв., след като предните две тримесечия той намаляваше и отчитаният от НСИ реален растеж бе подложен на съмнение от икономисти. Статистиката обаче отчита противоречиви данни за брутната добавена стойност, която мери реалното производство в икономиката. Номиналният ѝ размер е 16.43 млрд. лв., което е 0.5% повече спрямо първото тримесечие, но на годишна база спада с 0.4%.

Отделните компоненти на брутната добавена стойност също се представят противоречиво. Единствено индустрията увеличава добавената си стойност както на тримесечна база - с 0.7%, така и на годишна - с 1.8%. За сметка на това в земеделието има спад от 4.4% спрямо първото тримесечие и 7.7% увеличение спрямо второто на миналата година. Добавената стойност в сектора на услугите пък расте с 0.6% спрямо януари - март и се свива с 1% на годишна база. Елементът "корективи", който отразява събраните косвени данъци (ДДС и акцизи) и раздадените субсидии, спада с 1.8% на тримесечна база, но расте с 5.4% спрямо второто тримесечие на миналата година. Корективите отразяват данъчните приходи в бюджета, но зад тях може да стои както по-висока събираемост, така и по-голяма добавена стойност, реализирана от самите фирми. Според Българската стопанска камара увеличението им е следствие от притискане на фирмите от страна на приходната администрация, която отказва да възстановява ДДС.

**МНЕНИЯ**

Десислава Николова, старши икономист, Институт за пазарна икономика

Положителното е, че на фона на останалата част от Европейския съюз ние отчитаме растеж. Въпросът е дали ще го запазим и за третото тримесечие. Защото ЕС не може да изплува и макар технически да избягва рецесията, забавянето на растежа там може да издърпа надолу и българската икономика. Данните за първото полугодие са в унисон с очакванията ни за стагнация на икономиката и растеж под 1%. Данните за пазара на труда пък показват, че безработицата продължава да расте без прекъсване от 2009 г., а заетостта намалява. Цветослав Цачев, ръководител "Анализи", "Елана"

Икономиката достигна много ниски равнища и въпреки че имаме растеж, темповете му са толкова бавни, че хората продължават да усещат икономическата ситуация като кризисна. Въпреки че данните са положителни, за мен картината не е оптимистична. Дъното при инвестициите беше достигнато и те вече растат на тримесечна база, а на годишна спадовите се свиват, което е положително, но недостатъчно, за да даде сериозен икономически растеж през тази година. Очаквам до края на годината вносът да расте с по-бързи темпове, отколкото износът, и това ще влияе негативно на брутният продукт, но поне ще движени от търсене на инвестиционни стоки. В края на годината може потребителското търсене също ще се съживи, но запази година икономическият растеж ще остане около 1%.

Петър Чобанов, икономист от Института за нов икономически напредък

Инвестициите все още не показват нарастване на годишна база, а данните за тримесечието ги приемам с резерви заради начина, по който НСИ прави сезонното изглаждане. Явно бизнес средата още се оценява като неблагоприятна за инвестиции и оттам, не се позволява наемане на хора и увеличение на доходите. Това контрастира с увеличението на

потреблението, но наистина има усещане за по-добри перспективи и това отпуска хората да потребяват, въпреки че увеличаване на доходите все още не се наблюдава.

#### ✓ По-малко стажанти, повече разходи за бизнеса

[http://www.capital.bg/politika\\_i\\_ikonomika/bulgaria/2012/08/14/1887967\\_po-malko\\_stajanti\\_poveche\\_razhodi\\_za\\_biznesa/](http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/08/14/1887967_po-malko_stajanti_poveche_razhodi_za_biznesa/)

Идеята компаниите задължително да сключват трудов договор с младите хора, които наемат на дългосрочни стажове, ще има обратен на търсения ефект. Причината е, че ще се увеличат разходите на бизнеса и този тип програми ще станат по-непопулярни, което пък ще намали младежката заетост, вместо да я увеличи. Това коментираха икономисти и специалисти по човешки ресурси пред "Капитал Daily".

Още по темата

В момента предложението да се въведе специален трудов договор за стажанти чрез промени в Кодекса на труда се обсъжда от работна група в социалното министерство и е в изпълнение на подписано през юни национално споразумение "Първа работа" между правителството, синдикатите и бизнеса. То е част от инициативата "Работа за младите хора в България 2012-2013 г.", която цели да осигури заетост на поне 22 хил. новодипломирани младежи. Идеите на работодателските организации и на синдикатите обаче се разминават - както за вида на трудовия договор, така и за размера на възнаграждението на стажантите.

В момента програмите на компаниите за наемане на млади хора без трудов опит нямат изрична правова уредба. Поради това те са много гъвкаво организирани, което ги правеше по-привлекателни. В много от случаите стажантите се наемат на граждански договор, а това им дава възможност да работят за няколко фирми едновременно.

#### Гледните точки

От Българската стопанска камара (БСК) предлагат, ако има промяна в Кодекса на труда, тя да бъде в посока създаване на нов вид работен договор специално за стажанти. Той ще бъде трудов и ще е задължителен за компаниите, които наемат млади хора без опит по специалността им за по-дълъг срок, т.е. няма да важи за няколкомесечните летни стажове. Неговият срок за изпитване обаче ще бъде до 1 година (при 6 месеца в момента). Идеята на камарата е бизнесът да може да си възвърне инвестицията от вложените време и средства в обучението, като го привлече да остане на работа в нея. Същевременно с това ще се гарантира и по-дългосрочна заетост на младия човек. "След като са се харесали и са подписали трудов договор, в рамките на до 3 години този човек ще работи на това работно място, а не някой друг работодател да го открадне", обясни Камен Колев от БСК. От камарата предлагат и размер на възнаграждението – поне 70% от заплатата за работното място, за което фирмата обучава младия човек.

Синдикатите пък предлагат като възнаграждение минимална работна заплата. Те също уточняват, че нямат предвид стажовете, които влизат в учебните планове на университетите. Чавдар Христов, изпълнителен секретар на КНСБ, обясни, че става въпрос за хора, които са завършили някакво образование, но все още нямат практически опит. Те трябва да са под 29 години, без трудов стаж и да са регистрирани в бюро по труда.

Част от бизнеса обаче е против стажът задължително да е платен, става ясно от позиция на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ), публикувана от Investor.bg. Оттам предлагат да възнаграждават стажантите само ако те допринасят за по-добри икономически резултати на предприятието.

#### И ефектите

Петър Ганев от Института за пазарна икономика е на мнение, че такова измерване на приноса на стажантите е невъзможно. Той коментира, че решението за въвеждане на специални договори "ще убие и без това малкото съществуващи адекватни стажове". Според него някои от големите работодатели ще спечелят, тъй като подобни законови промени биха ударили малките фирми, които се опитват да привлекат хора чрез гъвкаво организирани стажове.

Според специалисти по човешки ресурси в средна компания преминаването от досега разпространените граждански договори на трудови ще изляжда от чистата заплата на стажантите. Причината е, че той е по-тежък за работодателите, тъй като при него се дължат повече осигуровки. От българска банка пък коментираха, че с цел да назначат стажантите на трудов договор може да се наложи да закрият работните места на хора с опит.

Освен това по-лекият трудов договор дава по-голяма гъвкавост и на младите хора при избора им на работодател. А и някои от тях в момента са съгласни да стажуват без заплащане с цел по-добро CV.

#### Вестник Стандарт

#### ✓ Лъчезар Богданов: Вдигането на доходите е ходене по въже

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-08-15&article=420234>

Може да се каже, че в края на мандата на това правителство ще живеем малко по-добре. При все, че цари грандиозен популизъм не само при тези, но и при всички управляващи, вдигането на доходите е обусловено от различни ангажменти, които страната ни има. Ние сме обвързани с конвергентна програма и с изискванията, наложени от процедурата за свръхдефицит. Според нея до 2013 г. доходите, определяни от държавата, не могат да се увеличават. След като отпадне тази забрана и ако има възможност, е нормално пенсиите, заплатите на държавните служители, помощите за майчинство или безработица, да се увеличат. Но не е сигурно, че това ще се случи. Защото ако държавата няма достатъчно стабилни приходи, ще е по-голям проблем за нея да вдигне заплатите и да си навлече икономически проблеми. Това би се отразило много по-зле на политическия имидж, отколкото задържането на доходите. Затова никое правителство не би рискувало с подобен ход, ако не е напълно сигурно в положителния му резултат. Защото стимулирането на икономиката чрез увеличаване на доходите у нас не работи. Видяхме какво се случи по време на



тройната коалиция, когато всеки лев излишък беше даван за увеличение на доходите - хората си накупиха телевизори и айфони. Това обаче не стимулира бизнеса. Икономиката се движи от производството и износа, а за да се постигнат те, са нужни инвестиции. Но виждаме какво се случва - Еврозоната вече официално е в рецесия с изключение на Германия и Швейцария. Страната ни няма как да остане изолирана от тази ситуация, макар че прогнозите за нас са по-скоро оптимистични за минимален спад или ръст. Все пак съществуват много сценарии, по които може да се развие икономическата ситуация. За съжаление магическа пръчица, с която нещата да се оправят, не съществува, затова и не могат да се дадат точни числови прогнози. Полезният ход на правителството в този случай е да създаде по-добри условия за бизнес. Това става със стотици мерки, които могат да се предприемат, за да облекчат инвеститорите и да ни направят по-привлекателни от основните ни конкуренти. Тези мерки трябва да са еднакви към всички компании, а не само към отделни крупни инвеститори.

#### ✓ Емил Хърсев: По-големи пенсии само ако работим по-дълго

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-08-15&article=420235>

Относно идеята на министър Симеон Дянков за вдигане на доходите си мисля точно обратното. Очевидно приближават избори и предимно това провокира едно такова желание за вдигане на пенсии и заплати. Ако става дума да се вдигат заплатите на цялата администрация и пенсиите на всички осигурени пенсионери, очевидно ми се струва, че това ще доведе до бюджетен дефицит, надвишаващ три процента. Към тях прибавете и текущите дефицити. Бюджетът си има разходи. И всяко увеличаване на разходите без насрещни мерки, за които отдавна говорим, но нацията не иска да си позволи за съжаление, ще се отрази на бюджета. Честно казано, нямам нищо против увеличаването на пенсиите. И то не според инфлацията, а с дори 20-25%. Стига обаче това да бъде съпроводено със съответни мерки. Ние сме нация, която е принудена да издържа по един пенсионер на един работещ. Но за да можем да осигурим както трябва пенсионерите и да увеличим пенсиите с 20% (за да има изобщо някаква съпоставимост с цената на живота и неговата издръжка), това означава да ги намалим наполовина. А единственият начин това да се случи е да вдигнем пенсионната възраст. По този начин казваме - "да, ще работим по-дълго време". Дали можем да си позволим този лукс? Трябва да намалим пенсионерите - как да стане това? Начинът според мен е този - да се увеличи пенсионната възраст. И ще работим по-дълго. Една част от нас умират, без да са взели никога пенсия. Но така пък ще останат тези, които хептен не могат да работят. Тях ще трябва да издържа. Няма социална система, където един работник да издържа един пенсионер. И Дянков много добре го знае. Но, разбира се, приближават избори. А пенсионерите са една много голяма част от избирателите. Подобни политически жестове сме виждали много пъти. Почти всички властващи правителства, за които се сещам, при това не само у нас, правят подобна идиотщина. Осигуряват си така една мимолетна подкрепа на електората. Но за съжаление понеже бюджетът няма да издържа едно увеличаване, очевидно ще има последствия.

#### Вестник Труд

#### ✓ Безпринципната игра на Дянков с пенсиите

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1505257>

Некомпетентността, неспособността и наглостта, с които се управлява България през последните три години, доведоха до поредица от грешни решения в областта на пенсионната система, гръмка наричани "истински реформи". Сега с нарастването на страха от загуба на предстоящите избори се правят опити с популистки решения отчасти да се коригират тези грешки и да се тушира недоволството от обедняването на пенсионерите. Обявеното от *министър Дянков* очаквано увеличение на пенсиите с не по-малко от 8 на сто от началото на следващата година е поредното доказателство за безпринципността и нарастващият хаос в пенсионната система.

Защо шумно рекламираното обещание за увеличение на пенсиите е поредното безпринципно, самоволно и самодоволно решение?

Първо, макар и вицепремиер, Дянков **не може сам да решава** и обявява с колко и кога да се увеличат пенсиите. Това противоречи на законово установените принципи на трипартитно управление на осигурителната система, на задължителното съгласуване на такива решения в рамките на социалния диалог. Противоречи и на факта, че в края на краищата решава парламентът, а не правителството. След като едностранно бяха погазени подписаните споразумения със социалните партньори за реформи в пенсионната система и пенсиите бяха замразени за повече от три години, сега Дянков, без предварителни преговори, зад гърба на Надзорния съвет на НОИ и Националния съвет за тристранно сътрудничество, с неуважение към своя колега министър Тотю Младенов, едностранно обявява поредното (както винаги предпоследно) увеличение на пенсиите и другите регулирани доходи.

Второ, ако досега замразяването на пенсиите се обясняваше с кризата и усилията за поддържане на фискална стабилност, всъщност нищо не се е променило, за да се размразят пенсиите. Напротив, прогнозите за растеж и за следващата година са неблагоприятни - заетостта няма да нараства, а безработицата ще остане висока. Това означава, че приходите от осигурителни вноски и данъци няма да нараснат съществено. Тогава откъде ще дойдат необходимите около 600 млн. лв. за това увеличение на пенсиите, ако продължаваме да преследваме балансиран бюджет в следващите години? Дянков нищо не споменава за промени в размера на данъците и осигуровките, нито пък за подобряване на събираемостта им. Щом като **не са гарантирани ресурсите** за обявеното увеличение на пенсиите за 2013-а и следващите години, това значи, че се повтаря историята от 2009 г. - един вдига пенсиите, а друг ги плаща - нещо, за което все още се чуват писъци до небето.

Трето, по примера на своя патрон Дянков твърди, че той намира парите, той ги дава. Създава впечатление, че от него зависи колко ще е увеличението. Парите за пенсии са пари на осигурените и техните работодатели. Именно те, а не

Дянков трябва да решават с колко и кога да се увеличат пенсиите. Осигурителните вноски са чекове с отложено плащане, а не пари за джоба на министъра на финансите. Парите за пенсии са пари и на данъкоплатците. Те се пари, събрани и от самите пенсионери - годишно около 1,5 млрд. лева от изплатените пенсии се връщат пак в бюджета под формата на ДДС и други данъци и такси, които пенсионерите плащат. Тези пари Дянков ги дава като субсидия на фонд "Пенсии" и иска да му се благодари.

Четвърто, цинично е да се твърди, че с 8-процентно увеличение на пенсиите се компенсира натрупаната през последните три години инфлация и че пенсионерите ще живеят по-добре, отколкото през 2009 г. Истината е, че замразяването на пенсиите за повече от три години доведе до сериозно обедняване на пенсионерите. Евентуалното увеличение от началото на следващата година не може да компенсира това обедняване, то може само частично да приведе пенсиите в съответствие с нарасналата издръжка на живота към този момент. Натрупаната инфлация за периода юли 2009 г. - юли 2012 г. е 10,2 на сто, а не 7,8 на сто, както твърди Дянков. Обявеното увеличение на пенсиите обаче не може да компенсира лишенията, които хората изпитваха през предходните три и половина години, не може да заличи спомена от унижителното им положение на "лош материал". Това увеличение не може да погаси заемите, които възрастните хора са ползвали, за да оцеляват, не може да покрие вересите, които те са натрупали в тефтерите на кварталните и селските магазини. В сметките си за натрупаната инфлация в голямата и малката потребителска кошница Дянков не включва ефекта от сегашното увеличение на тока, което по изчисление на КНСБ ще доведе до нарастване на цените до края на годината с около 1,7 на сто и до ново обедняване на възрастните хора.

Пето, цинично е също да се твърди, че предвижданото увеличение е голям успех, защото, за разлика от други страни, ние дори не сме намалили пенсиите.

Така може да говори само човек, който не знае какви са номиналните размери на пенсиите в другите страни, колко процента са те от дохода, получаван преди пенсиониране. Затова трябва да му се напомни, че точно в резултат от неговите "реформи", изразяващи се в замразяване на пенсиите и отмяна на швейцарското правило, средната пенсия в процент към средната заплата намаля от 41,8% през 2009 г. на 37,7% през 2011 г. С увеличението на пенсиите с 8 на сто средната пенсия ще нарасне от 272 лв. през юли 2012 г. на 294 лв. от началото на следващата година. Така тя ще стане 36,5% от средната заплата, която се очаква да нарасне с около 10%. За сведение на министър Дянков в страните, в които има задържане или леко намаление на пенсиите, средната пенсия само от публичното осигуряване е 55-70 на сто от дохода, получаван преди пенсиониране. При продължаването на политиката на нарастване на пенсиите в България само с процента на годишната инфлацията, през 2020 г. пенсиите ще паднат на около 35% от средната заплата. Тази политика ни отдалечава твърде много от европейската визия за адекватни, сигурни и устойчиви пенсии. Оттук ясно се вижда колко лъжливи са приказките на Дянков за постигане в близко бъдеще на средното ниво на европейските доходи, в резултат на строгите фискални мерки у нас.

Шесто, прокрадва и идеята за диференцирано индексирание - ниските пенсии с по-голям процент, високите с по-малък. Дянков е неточен, като казва, че ще се увеличат всички пенсии. В макрорамката, на основата на която се разработва бюджетът на Държавното обществено осигуряване (ДОО), за следващата година е предвидено максималният осигурителен доход да остане 2000 лв. Така максималната пенсия вече 4-та година ще се задържи на 700 лв. Тази политика води до изравняване на пенсиите и до загубване на връзката им с осигурителния принос. Така пенсионната система изцяло се дискредитира в очите на хората и бягството им в сивата икономика е неизбежно.

Какво може да се направи спешно, ако наистина искаме да помогнем на възрастните и да спасим пенсионната система от по-нататъшна ерозия:

1. Разкриване на всички възможни източници за увеличаване на приходите от осигуровки и данъци в бюджета на ДОО и републиканския бюджет. Преосмисляне на политиката на задържане на осигурителни вноски и данъци на ниско ниво, отказ от плоския данък и въвеждане на необлагаем минимум и прогресивно подоходно облагане. Подобряване събираемостта на данъци и осигуровки. Въвеждане на лични вноски за държавните служители и работещите в МВР, МО, съда, прокуратурата и др. привилегирани групи. Увеличаване на вноските за ранно пенсиониране от специалните ведомства.
2. Преглед на всички канали за източване на ДОО - фалшиви болнични и инвалидни пенсии, работещи безработни и др. Премахване на дублиращите се плащания. Ограничаване на ранното пенсиониране, в т.ч. въвеждане на минимална възраст за пенсиониране в МВР, МО и др. спецведомства.
3. На основата на очакваните ефекти от политиките по предходните две точки да се пристъпи към обсъждане в рамките на социалния диалог на предложението на КНСБ за еднократна компенсация преди началото на зимата и едно минимум 10-процентно увеличение на всички пенсии от началото на следващата година. Възстановяване на политиката на индексирание на пенсиите по швейцарското правило още от 2014 г.

ЙОРДАН ХРИСТОСКОВ

*\*Авторът е зам.-ректор на Висшето училище по застраховане и финанси, проф. в Института за икономически изследвания на БАН, бивш управител на НОИ*